

Działania antykryzysowe banków centralnych a reakcje banków komercyjnych

Mateusz Morawiecki
Prezes Zarządu BZ WBK SA

101 Seminarium BRE-CASE
Warszawa, 5 marca 2009



Plan prezentacji

- Działania antykryzysowe NBP
- Reakcja banków komercyjnych
 - Płynność
 - Zarządzanie ryzykiem
 - Adekwatność kapitałowa
 - Aktywność kredytowa
- Podsumowanie

Działania antykryzysowe NBP

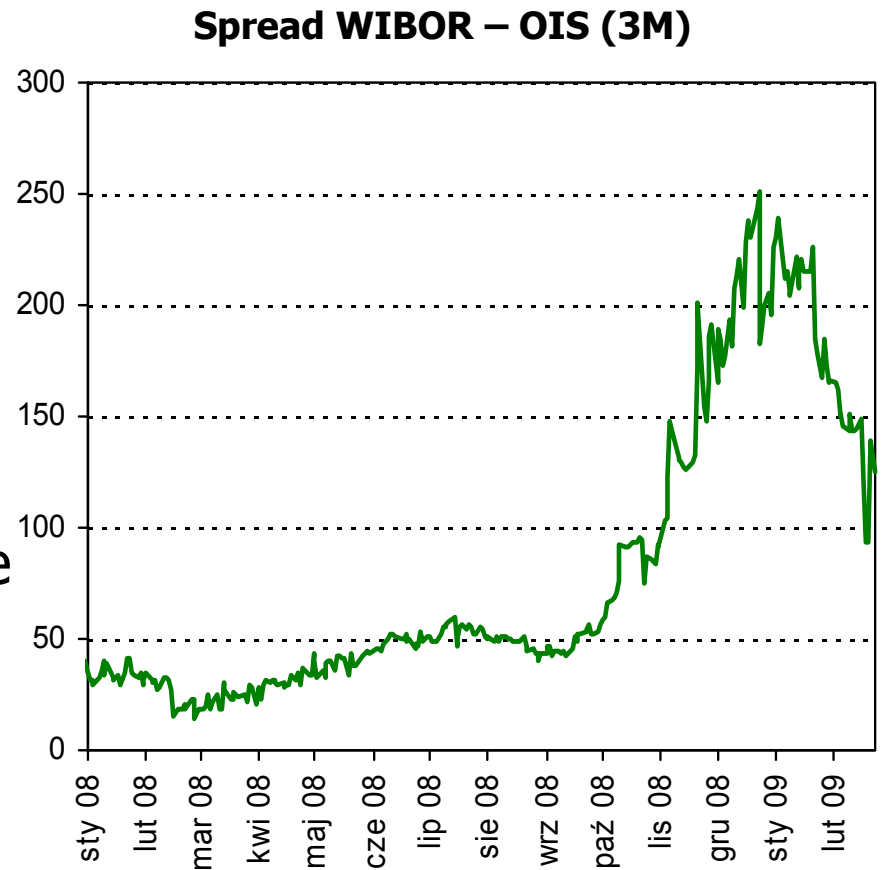
- Wsparcie płynnościowe dla banków:
 - „Pakiet zaufania” – zasilanie w płynność w złotych oraz walutach obcych
 - Wykup obligacji NBP
- Obniżenie podstawowych stóp procentowych NBP
- Wpływ na zachowanie kursu złotego - oświadczenie prezesa NBP o gotowości polskiego banku centralnego do podjęcia działań (skoordynowanych z innymi bankami centralnymi w regionie) w celu uniknięcia niekorzystnego wpływu wahań kursowych na gospodarkę; możliwość interwencji walutowych w ramach strategii bezpośredniego celu inflacyjnego z płynnym kursem

Reakcje banków komercyjnych

- W związku z dotychczasowymi działaniami NBP banki realizowały przede wszystkim cele w zakresie utrzymania płynności.
- Ponadto, niezależnie od działań NBP oraz realizacji Pakietu Stabilizacyjnego przez Komitet Stabilności Finansowej, banki skoncentrowały się na działaniach związanych z:
 - zapewnieniem zdywersyfikowanych źródeł finansowania aktywów,
 - wzmocnieniem pozycji kapitałowej
 - poprawą procesów zarządzania jakością portfela kredytowego.

Płynność w złotych

- Mała elastyczność wsparcia NBP (brak operacji z inicjatywy banków), ale mimo to stopniowa poprawa sytuacji na międzybankowym rynku pieniężnym, spadek premii za płynność (spread WIBOR-OIS)
- Działania NBP utrzymują płynność systemu jako całości, ale brak dystrybucji płynności pomiędzy bankami (efektywnie tylko pożyczki do 1M)
- Mały apetyt na ryzyko banków z dużą płynnością



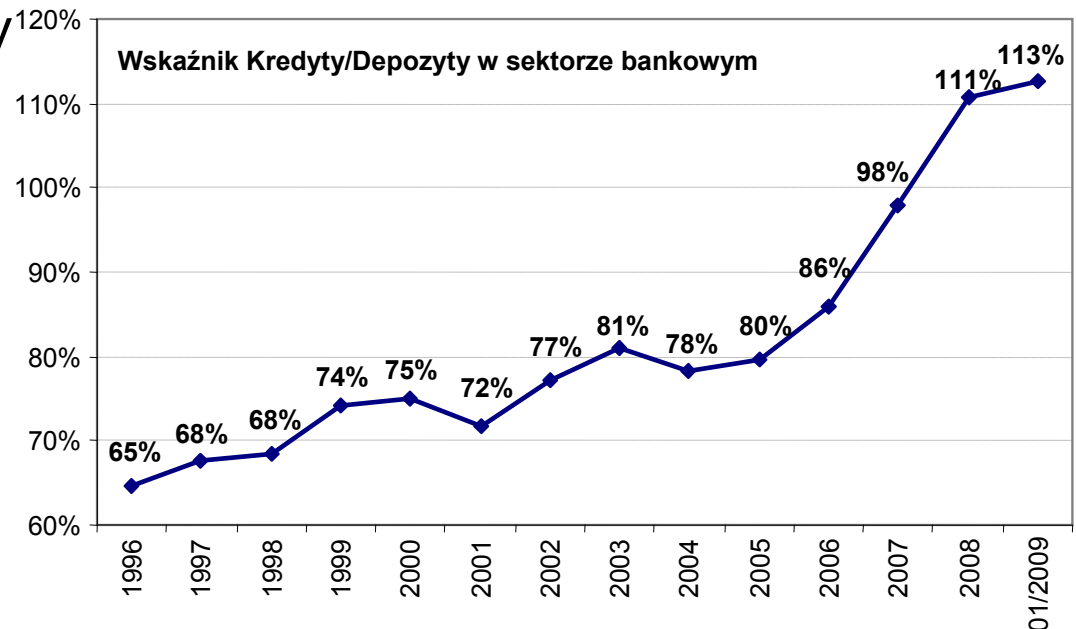
Źródło: Reuters, obliczenia własne

Płynność w walutach obcych

- Poważnym problemem polskiego sektora bankowego jest niewystarczająca płynność w walutach obcych, kluczowa dla finansowania znacznego portfela aktywów w walutach obcych
- Mało elastyczne podejście NBP do swapów walutowych (niekorzystne ceny transakcji, standardowo tylko 7-dniowy termin transakcji, brak możliwości transakcji z inicjatywy banków)
- Niekorzystne warunki swapów walutowych NBP i negatywne podejście KNF do banków korzystających z tych operacji zmuszają polskie banki do drogiego finansowania na międzynarodowych rynkach pieniężnych
- Zagraniczne banki zawyżają ceny rynkowych swapów dla polskich banków, wykorzystując fakt, że wycena operacji swap NBP bazuje na stopie depozytowej NBP, która nie odzwierciedla rzeczywistego kosztu pozyskania na rynku środków w złotych

Płynność pozostaje problemem

- Dynamiczny wzrost akcji kredytowej w ostatnich latach zwiększył uzależnienie sektora bankowego od innych źródeł finansowania aktywów niż depozyty.
- Mimo pewnej poprawy płynności na rynku hurtowym, sytuacja płynnościowa banków pozostaje trudna z uwagi na:
 - niedopasowanie struktury bilansu,
 - deprecjację złotego zwiększającą aktywa,
 - brak dostępności finansowania zagranicznego,
 - gwałtowny wzrost ceny depozytów.

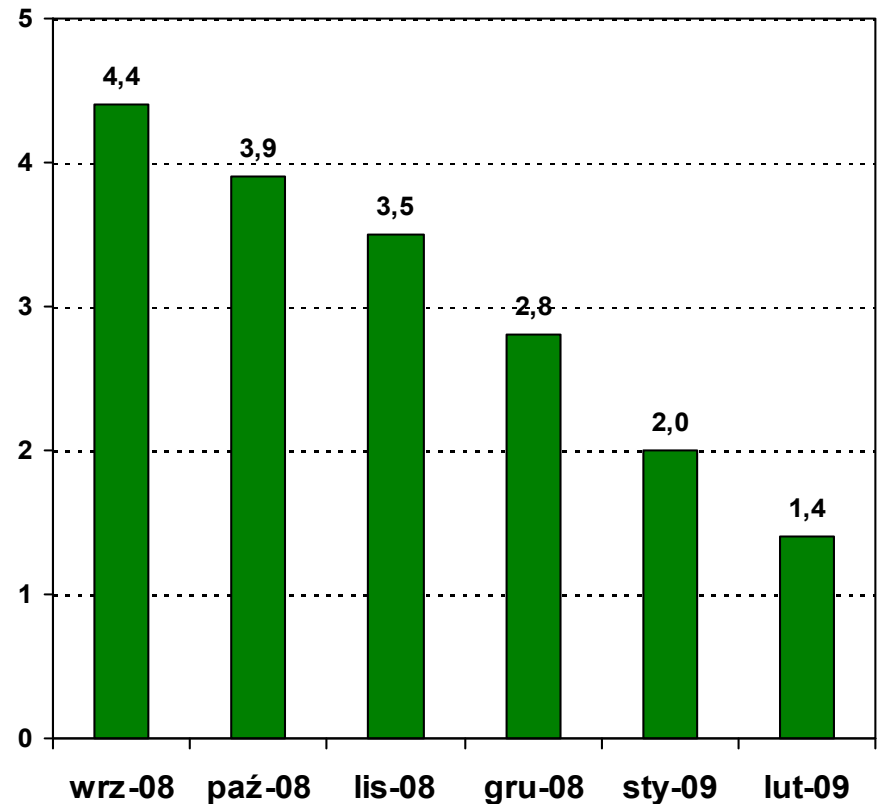


Źródło: Obliczenia BZ WBK na podstawie danych NBP.

Zarządzanie ryzykiem

- Pierwszą odpowiedzią na dynamicznie zmieniające się otoczenie makroekonomiczne było zaktualizowanie oceny kluczowych ryzyk w działalności bankowej
- Banki zweryfikowały maksymalny poziom ryzyka, które mogą i chcą akceptować
- Znalazło to odzwierciedlenie w skorygowanych limitach wewnętrznych

**Prognozy wzrostu PKB w 2009 r.
(średnia z ankiet agencji Reuters)**



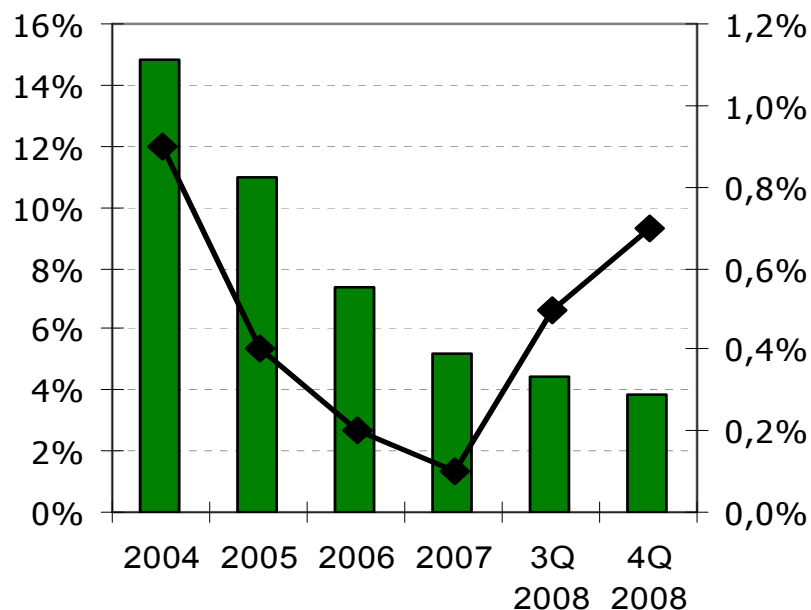
Źródło: Reuters

Ryzyko kredytowe - priorytety

- Aktywne zarządzanie jakością portfeli kredytowych,
- Przegląd polityk, zasad akceptacji i oceny ryzyka kredytowego (parametry zdolności kredytowej i ceny kredytów dopasowane do warunków rynkowych i wielkości ryzyka),
- Działania prowadzące do zwiększenia dywersyfikacji portfela (zmniejszenia koncentracji):
 - poprawa struktury walutowej,
 - optymalizacja koncentracji branżowej,
 - rozwój segmentów dochodowych i ograniczenie kapitałochłonnych.

Wzrost kosztów ryzyka

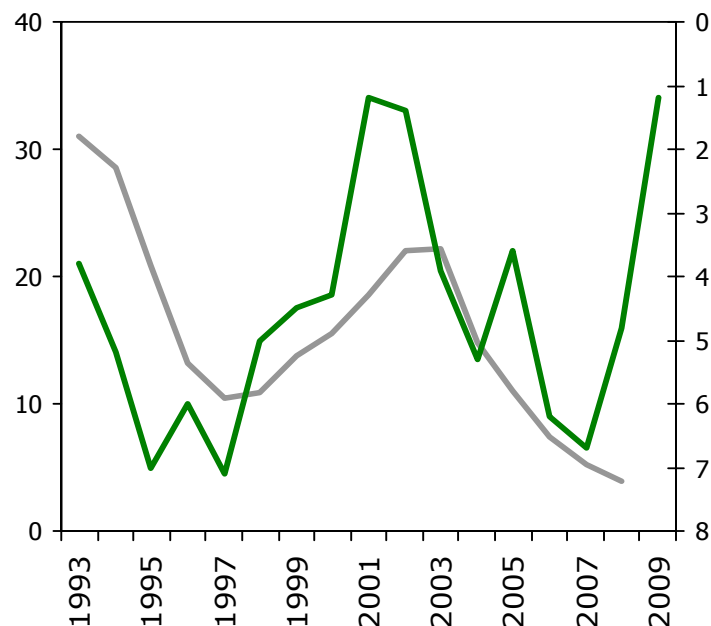
Jakość kredytowa w sektorze bankowym



■ Udział NPL - lewa skala
 ◆ Koszty ryzyka - prawa skala

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportów NBP, KNF oraz raportów kwartalnych kluczowych banków w sektorze.

Kredyty niepracujące a wzrost PKB



— udział NPL's w całości kredytów (%)
 — wzrost PKB (% , prawa oś, odwrócona)

Źródło: Opracowanie własne

Uwaga: dla dynamiki PKB w 2009 konsensus prognoz wg Reuters

- Na razie udział NPL w portfelach banków rekordowo niski, ale będzie rósł wraz z pogorszeniem sytuacji gospodarczej i obserwowanym już wzrostem kosztów ryzyka

Adekwatność kapitałowa

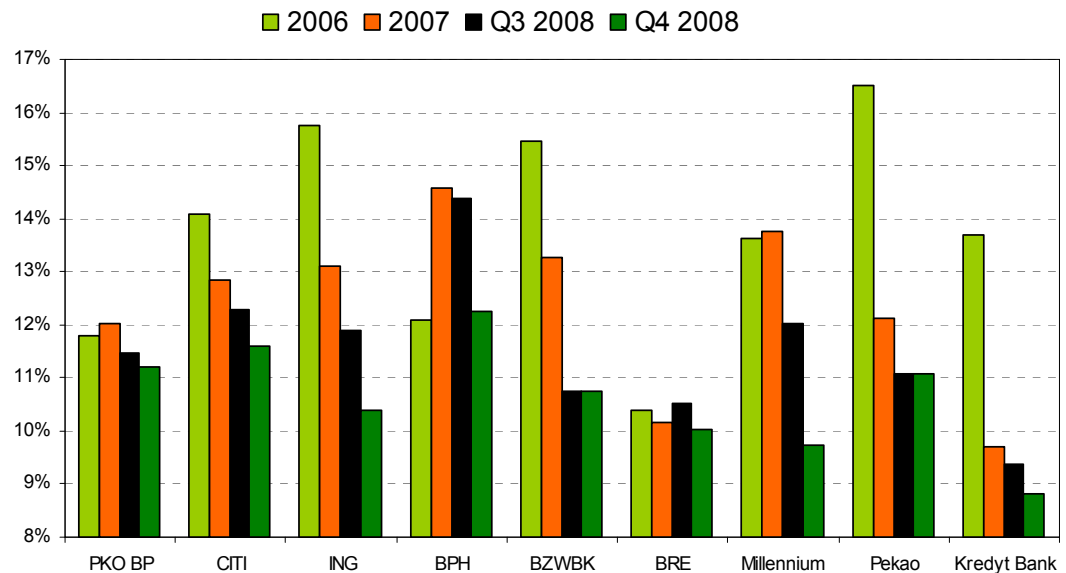
Rosnące zapotrzebowanie na kapitał w związku ze wzrostem ryzyka, a jednocześnie ograniczenie dostępności źródeł finansowania i osłabienie złotego (wzrost aktywów) powodują, że zarządzanie adekwatnością kapitałową jest coraz trudniejsze

Sektor bankowy podjął działania wzmacniające bazę kapitałową:

- ograniczenie wzrostu ryzyka kredytowego,
- redukcja wypłat dywidendy,
- poprawa dochodowości poprzez restrukturyzację i ograniczenie kosztów.

Niemniej, rosnące koszty utrzymania płynności wpłyną istotnie na osłabienie bazy kapitałowej

Współczynnik adekwatności kapitałowej

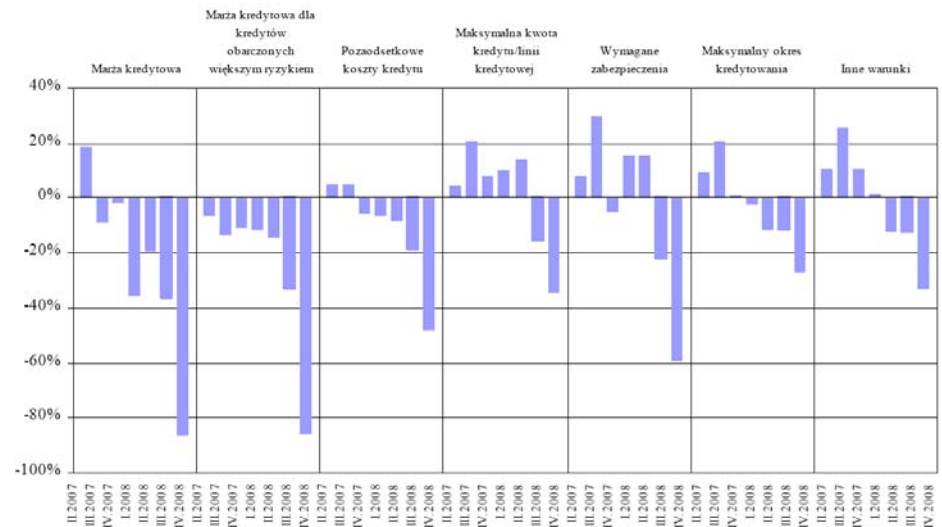


Źródło: Sprawozdania finansowe banków

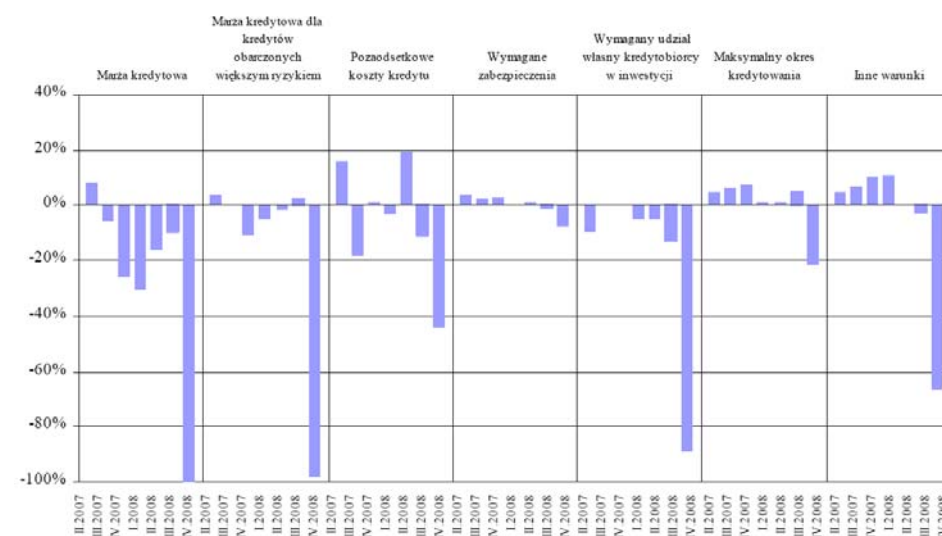
Aktywność kredytowa

- Wysokie koszty utrzymania płynności, bardzo wysoka niepewność co do rozwoju sytuacji gospodarczej, która utrudnia poprawną wycenę ryzyka kredytowego, oraz nasilające się ograniczenia kapitałowe spowodowały znaczne zaostrzenie polityki kredytowej banków
- We wszystkich segmentach rynku kredytowego doszło do silnego ograniczenia podaży kredytu

Warunki udzielania kredytów dla przedsiębiorstw

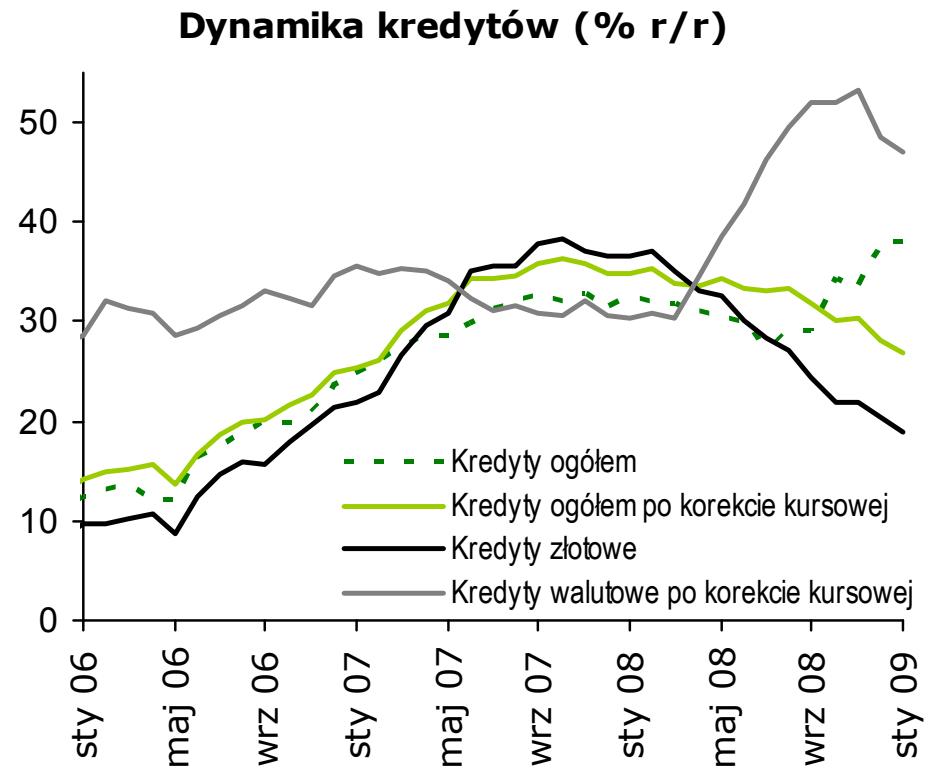


Warunki udzielania kredytów mieszkaniowych



Aktywność kredytowa

- Ograniczone wsparcie płynnościowe NBP i obniżki stóp procentowych przez RPP nie zapobiegły wyraźnemu ograniczeniu aktywności kredytowej banków w obliczu rosnącego ryzyka i ograniczeń kapitałowych
- Po eliminacji efektu kursowego, roczna dynamika kredytów złotych, walutowych i ogółem ulega wyraźnemu wyhamowaniu



Podsumowanie – rekomendacje

KONIECZNA KOORDYNACJA DZIAŁAŃ NBP, KNF i RZĄDU

Oczekiwania wobec NBP:

- W zakresie wsparcia płynnościowego lepiej zrobić zbyt wiele niż zbyt mało (obniżka rezerw obowiązkowych)
- Potrzebna większa elastyczność wsparcia płynnościowego (operacje w złotych i walutach z inicjatywy banków)
- Problemem koncentracja płynności – potrzebne działania powodujące dystrybucję płynności w systemie (obniżenie stopy depozytowej do 0% i limit na zakup bonów NBP)
- Zmiana warunków cenowych i wydłużenie terminu transakcji walutowych swap
- Negocjacje z EBC ws. przyjmowania polskich obligacji jako zabezpieczenia w operacjach otwartego rynku EBC

Podsumowanie – rekomendacje

Korzystne byłyby działania KNF w zakresie:

- ograniczaniu efektu procykliczności,
- wspieraniu dostępności kredytów (słuszne odroczenie wdrożenia Rekomendacji T),
- weryfikacji skuteczności „miękkich” regulacji,
- ograniczeniu presji na nadmierne zwiększanie bazy kapitałowej w bankach.

W odniesieniu do działań rządu istotne byłoby:

- zwiększenie efektywności systemu gwarancji i poręczeń udzielanych z Funduszy zarządzanych przez BGK,
- inicjatywy ułatwiające i przyspieszające wykorzystanie funduszy unijnych.

Podsumowanie – rekomendacje

Banki komercyjne powinny:

- Ułatwiać redystrybucję płynności w systemie - zwiększyć apetyt na ryzyko na międzybankowym rynku pieniężnym
- Poprawić wycenę ryzyka i pomiar rentowności
- Ułatwiać absorpcję wzrostu kosztów ryzyka – kontynuować redukcję kosztów operacyjnych
- Wzmocnić pozycję kapitałową - konsekwentnie realizować deklaracje braku wypłaty dywidend za 2008 rok i pozyskiwać dodatkowe kapitały
- Optymalizować zarządzanie kapitałem poprzez wybór mało kapitałochłonnych obszarów aktywności (MŚP i klienci detaliczni)
- Aktywnie współdziałać na rzecz wykorzystania planowanego przez rząd pakietu poręczeń i gwarancji („portfele gwarancji”)

Mateusz Morawiecki
Prezes Zarządu BZ WBK S.A.

Dziękuję za uwagę

Warszawa, 5 marca 2009

101. seminarium BRE-CASE